5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan öğrenme çıktılarından bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

2. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerine ait öğrenme çıktıları, öğretmenlerimizin öğrenme çıktısı ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu öğrenme çıktılarına sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme

1. Erkan ve ailesi, bir hafta önce mahallelerinde açılan parkı görmek için dışarı çıktı. Rengârenk çiçeklerle süslenmiş yürüyüş yolları, çocuklar için oyun alanları ve dinlenmek için konulmuş banklar herkese keyifli vakit geçirme fırsatı sunuyordu. Erkan, kardeşiyle oyun oynarken ailesi de banklarda oturup temiz havanın tadını çıkarıyordu. Ancak bir süre sonra Erkan, parkın bazı köşelerinde hoş olmayan manzaralar fark etti. Yerlere atılmış plastik şişeler, oyun alanına saçılmış çöpler…

Erkan'ın parkta karşılaştığı sorun hangi temel insan hakkıyla ilişkilendirilebilir? Bu hakkın korunması neden önemlidir? Açıklayınız.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.5.1. Kaynakları verimli kullanmanın doğa ve insanlar üzerindeki etkisini yorumlayabilme

2. Furkan, su kaynaklarını verimli kullanmak amacıyla elini yıkarken ve dişini fırçalarken suya ihtiyacı olmadığı anlarda musluğu kapatır. Çamaşır ve bulaşık makinesi satın alırken enerji verimliliği yüksek olanları tercih eder. Çamaşır ve bulaşık makinelerini tam dolduklarında çalıştırır. Sebze ve meyveleri yıkamak için kullandığı suyu, çiçek sulayarak yeniden değerlendirir.

Furkan'ın davranışlarını doğaya ve insanlara etkisi açısından değerlendiriniz.

Öğrenme Çıktısı: SB.5.5.3. Yaşadığı ildeki ekonomik faaliyetleri özetleyebilme

3. Ayşe, Erzurum'un güzel yaylalarından Çamlıca'daki büyük çiftliğinde inek yetiştiriyor. İneklerinin beslenme sürecinden başlayarak her şeyi kendisi kontrol ediyor. Çiftliğinde ürettiği yemlerle beslediği hayvanlarından elde ettiği süt, çiftliğin hemen yakınında kurduğu fabrikada değerli ürünlere dönüşüyor. Ayran ve yoğurt gibi geleneksel Türk lezzetleri, onun elleriyle hayat buluyor ve Türkiye'nin dört bir yanındaki marketlerde satışa çıkıyor.

Buna göre Ayşe hangi ekonomik faaliyetlerde bulunmaktadır? Metinde verilen cümlelerle ilişkilendirerek açıklayınız.

SOSYAL BİLGİLER 5

KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI

Konu soru dağılım tablosu, öğretim programında yer alan konu ve kazanımlarla ortak sınavlardaki soru dağılımlarının gösterildiği tabloyu ifade eder. Konu soru dağılım tabloları, sınavların kapsam geçerliğinin artırılması ve öğrencilerin sınavlara daha bilinçli hazırlanması için her sınavda hangi konu/kazanımdan kaç soru sorulacağının önceden öğrencilere bildirildiği tablolardır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne göre konu soru dağılım tabloları öğretim yılı başında her sınav için il sınıf/alan zümreleri ve Ölçme ve Değerlendirme Merkezi Müdürlüğü ile birlikte oluşturulacak, ardından öğrencilerle paylaşılacaktır. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak il sınıf/alan zümrelerine yardımcı olmak üzere örnek konu soru dağılım tabloları hazırlanmıştır. Bu tablolardaki örnek senaryolarda yer alan sorulardan bazıları tek, bazıları ise birden çok kazanıma erişme durumunu yoklamaktadır.

NOT: Konu soru dağılım tabloları öğretim programında yer alan tüm kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmış ancak tabloda sadece soru sorulması planlanan kazanımlara yer verilmiştir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na ve Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği'ne aşağıdaki karekodları okutarak ulaşabilirsiniz.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme ve Değerlendirme Yönetmeliği

5. SINIF 2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOLARI VE ÖRNEK SENARYOLAR

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce il sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolara uygun yazılı kâğıdı örnekleri hazırlanmıştır. Örnek senaryolardaki soruların sayı ve kurgularındaki fark, sorularda ölçülen bilişsel düzeylere göre şekillendirilmiştir.

Bilişsel düzey, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin bilişsel alanda ulaşacağı hedef davranışların basitten karmaşığa olacak şekilde sıralanmasıyla tanımlanan düzeylerdir.

Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; ders içeriğinde öğretilen içeriğin benzer şekilde tanımlanmasını, gösterilmesini, bulunmasını, örneklendirilmesini, listelenmesini, basit bir şekilde yorumlanmasını vb. içerir.

Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular; öğretilen içeriğin yeni durumlar veya günlük yaşam durumları çerçevesinde kullanılmasını, ilişkilendirilmesini, çözümlenmesini, karşılaştırılmasını, çıkarım yapılmasını, değerlendirilmesini, yeni bakış açılarının sunulmasını vb. içerir.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, il sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

Konu soru dağılım tablolarında soru dağılımları verilen örnek senaryoların her biri, örnek yazılı kâğıdı olacak şekilde verilmiştir.

Soru çözümlerine ulaşmak
için karekodu okutunuz.

Not: Örnek senaryolardaki kazanımlar, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 1

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Soru Sayısı
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	SB.5.4.5. Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır.	1
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	SB.5.5.4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.	1
	SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	1
ETKİN VATANDAŞLIK	SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar.	1
	SB.5.6.4. Millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden Bayrağımıza ve İstiklâl Marşına değer verir.	1

Örnek Senaryo 1	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
4 soru	*Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *1, 2, 3 ve 4. sorular*
1 soru	*Karmaşık bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *5. soru*

SOSYAL BİLGİLER 5

2. SINAV

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 1

Kazanım: SB.5.4.5. Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır.
Yapılan çalışmalarda yararlanılan kaynakları göstermenin ve kaynakların aslını korumanın önemi üzerinde durulur.

1. Öğretmeni 5. sınıf öğrencisi Beril'in proje ödevi olarak "Küresel ısınmanın insan hayatına etkileri" konulu bir çalışma yapmasını istemiştir. Bunun üzerine Beril, genel ağ üzerinden konuyla ilgili bir sitede bulduğu bilgileri sadece kopyalayarak çıktısını almış ve öğretmenine teslim etmiştir.

Beril'in araştırma sürecini bilimsel etiğe uygunluk açısından yorumlayınız.

Kazanım: SB.5.5.4. Temel ihtiyaçları karşılamaya yönelik ürünlerin üretim, dağıtım ve tüketim ağını analiz eder.

2. Bir ürünün üretim, dağıtım ve tüketim aşamalarını istediğiniz bir örnek üzerinden açıklayınız.

Üretim aşaması:

Dağıtım aşaması:

Tüketim aşaması:

SENARYO 1

Kazanım: SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.

3. Murat, bir ayakkabı mağazasından deri ayakkabı almıştır. Aldığı ayakkabının üç gün sonra derisinde açılma olduğunu görmüş ve ayakkabıyı mağazaya geri götürmüştür. Mağaza yetkilileri, Murat'a ayakkabının inceleneceğini ve gerekli açıklamanın en kısa sürede kendisine yapılacağını söylemişlerdir. Mağaza yetkilileri yaklaşık bir ay sonra Murat'a telefon ederek ayakkabı ile ilgili işlemlerin tamamlandığını ve ayakkabısını alabileceğini bildirmişlerdir. Murat mağazaya gittiğinde mağaza yetkilisi Murat'ın eline ayakkabıyla birlikte bir de kâğıt vermiştir. Kâğıtta "Kullanıcı hatası." yazısını gören Murat'ın morali bozulmuş ve bir elinde kağıt, diğer elinde ayakkabıyla evinin yolunu tutmuştur.

Metinde verilen bilgilerden hareketle Murat'ın karşılaştığı sorunu çözmesi için nasıl bir yol izlemesi gerektiğini yazınız.

Kazanım: SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar.
Yönetim birimlerinde görev yapan birey ve kurulların görevlerini yerine getirirken çeşitli kararlar aldıkları ve bu bağlamda karar verme becerilerini kullandıkları belirtilir.

4. Aşağıda bir gazete haberi verilmiştir.

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinin 3 farklı noktasında park çalışması

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinin 3 farklı bölgesinde başlatılan park çalışmaları aralıksız bir şekilde devam ediyor. Sosyal donatıları tamamlanan parklar, çim çalışmasının ardından vatandaşların hizmetine sunulacak.

Bu gazete haberinde bahsedilen çalışma hangi yönetim biriminin temel görevlerindendir?

SENARYO 1

Kazanım: SB.5.6.4. Millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden Bayrağımıza ve İstiklâl Marşına değer verir.

5. Milletimiz için bayrağımızın önemini anlatan en az üç cümleden oluşan bir yazı yazınız.

5. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 2

Öğrenme Alanı	Kazanımlar	Soru Sayısı
BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar.	1
ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM	SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.	1
	SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder.	1
	SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	1
ETKİN VATANDAŞLIK	SB.5.6.1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.	1
	SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar.	1
	SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.	1

Örnek Senaryo 2	
Soru Sayısı	**Ölçülen Bilişsel Düzey**
7 soru	*Basit bilişsel süreçleri ölçmeye yönelik sorular* *Tüm sorular*

2. SINAV

SOSYAL BİLGİLER 5

Adı ve Soyadı: **Sınıfı:** **Numarası:**

SENARYO 2

Kazanım: SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar.
Mesafeli alışveriş, güvenli İnternet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır.

1. Zeynep, genel ağ üzerinden tanımadığı bir firmadan ucuz olduğu için tablet siparişi vermiş ancak firma Zeynep'e tablet yerine oyuncak tablet göndermiştir.

Buna göre Zeynep'in sanal ortamda sorun yaşamasının nedenini ve bu soruna karşı alınabilecek önlemi yazınız.

Kazanım: SB.5.5.2. Yaşadığı yer ve çevresindeki ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gelişen meslekleri tanır.

2. Zonguldak taş kömürü üretiminde ülkemizde birinci sıradadır. Zonguldak'ın ekonomisi önemli ölçüde madenciliğe dayanmaktadır.

Buna göre Zonguldak'ta gelişmesi beklenen meslek dallarına üç örnek yazınız.

SENARYO 2

Kazanım: SB.5.5.3. Çevresindeki ekonomik faaliyetlerin, insanların sosyal hayatlarına etkisini analiz eder. Ekonomik faaliyetlerin nüfus, yerleşme, eğitim ve kültür üzerindeki etkileri üzerinde durulur.

3. Aşağıda bir gazete haberi verilmiştir.

Kaz Yetiştiriciliği Ardahan ve Kars'ta Köylerin Geçim Kaynağı

Kars ve Ardahan'da aileler tarafından yapılan kaz yetiştiriciliği özellikle kırsal alanda en önemli geçim kaynağı oldu. Köylerde yaşayanlar önemli misafirlerine kaz eti ikram ettiklerini belirttiler. Kaz besleyen köylülerden biri ise "Bizim yörede misafirlere kuzu yerine kaz keser, etini tandırda pişirir ve ikram ederiz." diye konuştu.

Bu gazete haberinde hangi ekonomik faaliyetten bahsedildiğini yazarak kaz yetiştiriciliğinin burada yaşayan insanların hayatına etkilerini açıklayınız.

Kazanım: SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.

4. Tüketici hakları ile ilgili başvuru yapılabilecek yerlerden birini yazınız?

SENARYO 2

Kazanım: SB.5.6.1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.
Günlük yaşantısında karşılaştığı kurumlar ele alınarak bu kurumların yurttaşların haklarını koruma ve geliştirme, vatandaşlara çeşitli hizmetler sunma ve onların ihtiyaçları ile güvenliklerini sağlamaya yönelik sorumlulukları olduğu vurgulanır.
Çevresindeki kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin araştırılması sağlanır.
Kazanım kapsamında e-devlet portalı ve bu portal üzerinden sağlanan hizmetlere değinilir.

5. Ömer, boğaz ağrısıyla uyandı. Ağrının kendiliğinden geçeceğini düşünerek okuluna gitti ancak ağrı daha da şiddetlendi. Bunun üzerine öğretmeni annesine haber verdi. Annesi, Ömer'i okuldan alıp aile hekimine götürdü. Hekimin yazdığı ilacı alıp evlerine dönerken yolda bir kavga olduğunu gördüler. Ömer korkmaya başladığı sırada polis arabalarının sesi duyuldu ve polisler olaya müdahale ettiler. Polislerden biri ona doğru yaklaştı. Korkmaması gerektiğini, artık sorun kalmadığını söyledi.

Bu parçada hangi bireysel ve toplumsal ihtiyaçlardan bahsedildiğini ve bu ihtiyaçları karşılayan bakanlıkların hangileri olduğunu yazınız.

Kazanım: SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar.
Yönetim birimlerinde görev yapan birey ve kurulların görevlerini yerine getirirken çeşitli kararlar aldıkları ve bu bağlamda karar verme becerilerini kullandıkları belirtilir.

6. Aşağıda bir gazete haberi verilmiştir.

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinin 3 farklı noktasında park çalışması

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinin 3 farklı bölgesinde başlatılan park çalışmaları aralıksız bir şekilde devam ediyor. Sosyal donatıları tamamlanan parklar, çim çalışmasının ardından vatandaşların hizmetine sunulacak.

Bu gazete haberinde bahsedilen çalışma hangi yönetim biriminin temel görevlerindendir?

SENARYO 2

Kazanım: SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.
Temel haklardan katılım ve düşünce özgürlüğü hakkı üzerinde durulur.

7. İrem'in anne ve babasıyla gittiği yemekte aralarında geçen konuşmalar şu şekildedir:

Anne: İrem sana köfte söylüyorum.

İrem: Ben makarna yemek istiyorum.

Anne: Köfte iyi bir seçenek.

Baba: Bu yıl tatile Antalya'ya gidiyoruz değil mi?

Anne: Tabi ki. Hepimiz için çok iyi olur.

İrem: Ben Didim'e gitmek istiyorum.

Baba: Sana fikrini sormadım.

Anne: İrem, az önce mesaj geldi. Fen bilimleri sınavından düşük not almışsın.

Baba: Kızım, fen bilimleri dersin iyi olmalı ki ileride iyi bir üniversitede tıp okuyabilesin.

İrem: Baba, ben tıp okumak istemiyorum ki.

Anne: Biz senin gelecekte iyi bir meslek sahibi olmanı istiyoruz.

Bu konuşmaları temel haklardan olan katılım hakkı açısından yorumlayınız.